पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
केगाव, सोलापूर - ४१३ २५५, महाराष्ट्र (भारत)
दुरध्वनी क्र. ०२१७-२७४४७७८ / ११३/११५ (११ लाईन्स), फॅक्स : ०२१७-२३५१३००,
संकेतस्थळ: http://su.digitaluniversity.ac.in ई-मेल:, registrar@sus.ac.in bos@sus.ac.in

अभ्यासमंडळे विभाग

जा.क्र.पुअहोसोविसो/अमंवि/२०२१/ 7988 दि. 27 OCT 2021

प्रति
१) मा. प्राचार्य/प्राचार्या, सर्व संलग्नित महाविद्यालये
२) मा. संचालक, विद्यापीठ परिसर सर्व शैक्षणिक संकुले
पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

विषय : शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ पासून नव्याने सुरवात करण्यात आलेल्या **Skill Based Courses** च्या नियमावली बाबत..
संदर्भ : अभ्यासमंडळे विभागाची दि.२१/१०/२०२१ ची प्रशासकीय मान्य टिपणी.

महोदय/महोदया,

उपरोक्त विषयास अनुसरून आपणास कळविण्यात येते की, विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या मागदर्शक तत्वानुसार नविन शैक्षणिक धोरण २०२० प्रमाणे चारही विद्याशाखा अंतर्गत कौशल्य आधारित अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ पासून नव्याने सुरु करण्यात आले आहेत. सदर कौशल्य आधारित अभ्यासक्रमांकरिता नियमावली तयार करणे कामी चारही विद्याशाखा अंतर्गत असणाऱ्या विविध विषयांच्या अभ्यासमंडळांच्या अध्यक्षांच्या बैठका संबंधित विद्याशाखेचे मा. अधिष्ठाता, सहयोगी अधिष्ठाता यांचे समवेत मा. प्र-कुलगुरु महोदयांच्या उपस्थितीत व मा. कुलगुरु महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली दि.१२/१०/२०२१ ते १६/१०/२०२१ दरम्यान विद्यापीठ कार्यालयात कोविड-१९ चे सर्व नियम पाळून संपन्न झाल्या.

सदर बैठकीत मा. कुलगुरु महोदय व मा. प्र-कुलगुरु महोदय यांनी मार्गदर्शन केल्यानुसार सर्वकषं चर्चा होवून सोबत जोडल्याप्रमाणे कौशल्य आधारित अभ्यासक्रमांकरिता नियमावली तयार करण्यात आली आहे. सदर नियमावलीस संदर्भीय प्रशासकीय टिपणी अन्वये मा. कुलगुरु महोदयांनी मान्यता प्रदान केली आहे.

सदर नियमावली या पत्रासोबत जोडून आपणास पाठवित आहोत. या नियमावलीप्रमाणे कौशल्य आधारित अभ्यासक्रमांकरिता कार्यवाही व्हावी तसेच सदर नियमावली आपल्या अधिपत्याखालील सर्व संबंधित अध्यापक व विद्यार्थ्यांच्या निदर्शनास अणून द्यावी, ही विनंती.

आपला विश्वासू,

(डॉ. सु. कि. पवार)
प्र.कुलसचिव

सोबत : वरीलप्रमाणे.

प्रत : परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ, पुअहोसोविसो.

C:\Users\SUS_BOS pujari\Desktop\New Syllabus 2021-22 and enclosures\Skill Based Course Rules\All Notes.docx

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

कौशल्य विकास अभ्यासक्रम स्वीकारण्यासाठी विद्यापीठाचे सर्वोत्तम पद्धती धोरण

१)	विद्यापीठ अनुदान आयोग, नवी दिल्ली यांचे D.O.No.F-1-1/2020 (Secy) दिनांक ३१ जुलै, २०२० रोजीच्या पत्रानुसार व मार्गदर्शक तत्वानुसार नविन शैक्षणिक धोरण २०२० प्रमाणे कौशल्य आधारित अभ्यासक्रम चारही विद्याशाखाच्या पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रमात खालीलप्रमाणे तीन प्रकारे समाविष्ठ करता येवू शकतात. १. अभ्यासक्रमांच्या आराखडयामध्ये समाविष्ठ करणे २. Add On Course म्हणून Department/College व्दारे अभ्यासक्रम तयार करून समाविष्ठ करणे ३. विद्यापीठातील कौशल्य विकास केंद्रा अंतर्गत सुरु असणारे अभ्यासक्रम अथवा Swayam/Mooc/NPTL अभ्यासक्रम समाविष्ठ करणे
२)	जर Skill Based Course पूर्ण अभ्यासक्रामाच्या Structure मध्ये समाविष्ठ असेल तर असे कोर्सेस विद्यार्थ्याच्या मार्कलिस्ट वरती अपोआप येतील. अशा अभ्यासक्रमांची परीक्षा विद्यापीठामार्फत आयोजित करण्यात येईल.
३)	जर Skill based Course हा Add On असेल, तर याची परीक्षा महाविद्यालयाने घेवून गुण विद्यापीठास सादर करावेत. Add On Course करिता मार्कलिस्ट वरती Environment Studies या विषयाप्रमाणे शेवटी एक Row वाढवून Add On कोर्स चे क्रेडीटस् विद्यार्थ्यांना देण्यात येतील. शिवाय त्यांना सदर अभ्यासक्रम पूर्ण केल्याचे प्रमाणपत्र विद्यापीठाकडून देण्यात येईल.
४)	याशिवाय विद्यार्थी विद्यापीठातील कौशल्य विकास केंद्रा अंतर्गत सुरु असणारे अभ्यासक्रम अथवा Swayam/Mooc/NPTL कोर्सेस Skill Based Curses म्हणून घेवू शकतात. तसेच विद्यापीठात सुरु असणाऱ्या Skill Development Center मधील कोर्सेस ची परीक्षा विद्यापीठामार्फत घेतली जाईल. जर विद्यार्थ्यांनी Swayam/Mooc/NPTL कोर्सेस पूर्ण केले त्याचे गुण महाविद्यालयांनी विद्यापीठास सादर करावेत.
५)	अभ्यासक्रम तयार करताना चारही विद्याशाखा अंतर्गत स्थायी व अस्थायी अभ्यासमंडळांच्या मा. अध्यक्षांनी प्रत्येक अभ्यासक्रमाच्या Structure खाली एका रकान्यात Add On कोर्सेसची नावे स्पष्ट पणे नमूद करावीत. याशिवाय विद्यार्थी Swayam/Mooc/NPTL कोर्सेस Skill Based Curses म्हणून घेवू शकतात. तसेच विद्यापीठात सुरु असणाऱ्या Skill Development Center मधील कोर्सेस विद्यार्थी घेवू शकतात असे स्पष्टपणे नमूद करावे.
६)	Add On Skill Based Courses चे Internal मार्क महाविद्यालयांनी विद्यापीठाकडे पाठवावयाचे आहेत.
७)	Skill Based Courses करिता महाविद्यालयांनी विद्यापीठाबरोबर MOU करावेत. महाविद्यालयांनी विद्यापीठाबरोबर MOU केल्यास जमा शुल्काचा कांही हिस्सा महाविद्यालयाला देता येईल. अशा शुल्काच्या रक्मेतून महाविद्यालयास सदर कोर्स करिता तासिका तत्वासवर शिक्षक नेमून त्यांना मानधन अदा करता येईल.
८)	महाविद्यालयांनी Add On कोर्स करिता विद्यापीठ नियमानुसार विद्यार्थ्यांना शुल्क आकारावे.
९)	Swyam/MOOC/NPTL या अभ्यासक्रमांना UGC च्या नियमानुसार क्रेडींटस् देण्यात यावेत.
१०)	विद्यार्थ्यांनी Add On Skill Based Course पाचव्या किंवा सहाव्या सेमिस्टरला घेवू शकतात.पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी तिसऱ्या किंवा चौथ्या सेमिस्टरला घेवू शकतात. परंतू त्यांनी सदर कोर्स त्याच सत्रामध्ये पूर्ण करणे आवश्यक आहे.
११)	एखादया विद्यार्थ्यानी कंपनी मध्ये प्रोजेक्ट (Internship) केला असेल तर त्याला कंपनीचे प्रमाणपत्र जमा करणे बंधनकारक आहे.
१२)	एखादा विद्यार्थी Academic Bank Credit (ABC) खत्यामध्ये स्वत: चे Credit वाढविण्यासाठी अधिक Add On/Skill Courses/Internship करू शकतात. व विद्यापीठाव्दारे सदर विद्यार्थ्यांला विद्यापीठ Degree घेताना त्याला ABC प्रमाणपत्र देण्यात येईल.

(डॉ. सु. कि. पवार)
प्र.कुलसचिव

C:\Users\SUS_BOS pujari\Desktop\New Syllabus 2021-22 and enclosures\Skill Based Course Rules\Skill Based Courses Rules.docx

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

Skill Development University's Best Practices Policy for the Adoption of the Courses

1)	As per University Grants Commission, New Delhi letter no. D.O.No.F.1-1/2020 (Secy) Dt.31st July, 2020 & the guidelines of the new Education Policy 2020, Skill Based Courses can be included in the undergraduate and postgraduate courses of all the four Faculties in the following three ways.
	1. Inclusion in the Structure 2. Department / College can prepare the Skill Courses as Add on Course 3. Inclusion of courses starting under the Skill Development Center of the University or Swayam / Mooc / NPTL courses
2)	If the Skill Based Course is included in the structure of the entire curriculum, then such courses will automatically appear on the student's marklist. Examinations for such courses will be conducted by the University.
3)	If Skill based Course is Add On, then the examination should be conducted by the college and the marks should be submitted to the university. Credits of Add On Course will be given to the students by adding one row at the end like Environment Studies on the marklist for Add On Course. In addition, the students will be given a certificate of completion of the course by the University.
4)	Apart from this students can take courses started under the Skill Development Center of the University or Swayam / Mooc / NPTL courses as Skill Based Course. Also, the examination of these courses in the Skill Development Center of the University will be conducted by the University. If students complete Swayam / Mooc / NPTL courses, their marks/grades should be submitted by the college to the University.
5)	While preparing the syllabus, the concerned BOS Chairman should clearly mention the names of Add On courses in a column below the Structure of each course. Apart from this students can take Swayam / Mooc / NPTL courses as Skill Based Courses. It should also be clearly mentioned that students can take courses in the Skill Development Center of the University.
6)	Colleges have to send the internal marks of the Add On Skill Based Courses to the University.
7)	Colleges should sign MOU with the University for Skill Based Courses. If the colleges sign MOU with the University, some of the deposit fee can be paid to the colleges. The amount of such fee can be used by the college for appointing the CHB teachers to teach such Skill Based Course.
8)	Colleges should charge students for Add On course as per University norms.
9)	Credits should be given to Swyam / MOOC / NPTL courses as per UGC rules.
10)	Students can take Add On Skill Based Course in 5th or 6th semester for Under Graduate Course. Same way Students can take Add on Skill Based Course in 3rd or 4th semester for Post Graduate course. But they have to complete the course in the same semester.
11)	If a student has done an internship in a company, he is required to submit a certificate issued by the company for consideration.
12)	A student can do more Add On / Skill Courses / Internship to increase his credit in Academic Bank Credit (ABC) account. And these students will be given ABC certificate by the University while taking University degree.

(Dr. S. K. Pawar)
I/c Registrar

C:\Users\SUS_BOS pujari\Desktop\New Syllabus 2021-22 and enclosures\Skill Based Course Rules\Skill Based Courses Rules.docx